

Fen ve Teknoloji Derslerinde Verilen Ödevlere Yönelik Veli Ödev Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Fen ve Teknoloji Derslerinde Verilen Ödevlere Yönelik Veli Ödev Ölçe?i*.
Turkish Psychological Scales. Retrieved from
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21786>

Özet

Fen ve Teknoloji Derslerinde Verilen Ödevlere Yönelik Veli Ödev Ölçeği, Şa Deveci ve İbrahim Önder (2013) tarafından, öğrencilere verilen ödevlere ilişkin veli algılarının ölçmek amacıyla geliştirilmiş özgün bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, aynı zamanda geliştirilen Öğretmen ve Öğrenci ölçekleri ile birlikte, ödev sürecinin üç temel paydaşının görüşlerini bütüncül bir şekilde değerlendirmeyi hedeflemektedir. Ölçek, velilerin ödevlerin işlevselliği, ödevlere yönelik tutumları ve destekleyici davranışları olmak üzere üç ana alt boyutta 27 maddeden oluşmaktadır. Yapılan psikometrik analizler, ölçeğin yüksek düzeyde geçerlik ve güvenirlik özelliklerine sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Veli Ödev Ölçeği, Fen ve Teknoloji Eğitimi, Ödev Tutumu, Ödev Davranışları, Likert Ölçeği, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Şa Deveci, İbrahim Önder

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Fen ve Teknoloji dersleri kapsamında öğrencilere verilen ödevlere yönelik velilerin algılarının, gösterdikleri tutumları ve sergiledikleri destekleyici davranışları sistematik bir biçimde ölçmektir. Bu ölçek, velilerin ödev sürecine katılım düzeylerini ve ödevlerin eğitimsel amaçlara ulaşmadaki işlevselliği hakkındaki görüşlerini belirlemeye yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır.

Elde edilen veriler, öğretmenlerin ve eğitim yöneticilerinin ödev verme politikalarını veli bakış açısıyla değerlendirmesine ve veli-okul işbirliğini güçlendirecek stratejiler geliştirmesine olanak tanır. Ölçek, özellikle Fen ve Teknoloji gibi uygulamalı derslerde veli desteğinin önemini vurgulamaktadır.

Yapı

Ölçek, velilerin ödevlerle ilgili üç temel psikolojik yapıyı ölçmektedir: **İşlev**, **Tutum** ve **Davranış**. Bu üç boyut, velinin ödev sürecine aktif katılımının farklı yönlerini temsil eder.

İşlev Alt Ölçeği (İAÖ): Velinin ödevlerin eğitimsel amaçna, öğrencinin gelişimine ve ilgi alanlarına uygunluğuna dair inançları ve ödevin faydasının algılayış biçimini ölçer.

Tutum Alt Ölçeği (TAÖ): Ödevlerin zorluğu, miktarı veya öğrenci üzerindeki baskısı gibi

konularda velinin duygusal tepkilerini, memnuniyetsizliklerini ve şikayetlerini kapsamaktadır.

Davranış Alt Ölçeği (DAÖ): Velinin çocuğuna ödev yapması için fiziksel kaynak (uygun ortam) sağlama, zaman yönetimine yardımcı olma ve motivasyonel destek verme gibi somut eylemlerini ölçer.

Geçerlik

Ölçeğin yapısal geçerliği, faktör analizi teknikleri kullanılarak incelenmiştir. Özellikle **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** örneklem yeterliliği testi sonuçları, ölçeğin faktörleştirme için oldukça uygun olduğunu göstermiştir. Veli ölçeği için elde edilen KMO değerleri şunlardır:

Genel Alt Ölçeği (GAÖ): 0.95

Tutum Alt Ölçeği (TAÖ): 0.90

Davranış Alt Ölçeği (DAÖ): 0.83

Literatürde KMO testinde bulunan 0.80 üzerindeki değerler "çok iyi" olarak ifade edildiğinden, bu sonuçlar Veli Ödev Ölçeği'nin yüksek düzeyde yapısal geçerliğe sahip olduğunu kanıtlamaktadır. Bu bulgular, ölçek maddelerinin belirlenen alt boyutlara bağarılı bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığı ve güvenilirliği, **Spearman Brown korelasyon katsayısı** kullanılarak değerlendirilmiştir. Çalışmada, sadece öğrenci ölçeğinde yer alan bir alt ölçekte düşük bir değer (0.65) bulunmasına rağmen, Veli Ödev Ölçeği'nin tüm alt ölçeklerindeki güvenilirlik katsayıları 0.70'in üzerinde bulunmuştur. Bu yüksek katsayılar, ölçeğin maddelerinin tutarlı ve güvenilir ölçümler sağladığını işaret etmektedir.

0.70 eğerinin üzerindeki güvenilirlik değerleri, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı örneklemelerde uygulandığında benzer sonuçlar üretebileceği anlamına gelmekte olup, bu da ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanımı için uygun olduğunu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Geliştirme çalışması kapsamında yapılan faktör analizi, Veli Ödev Ölçeği'nin belirlenen teorik çerçeveye uygun olarak üç ana alt ölçekten oluştuğunu doğrulamıştır. Ölçek toplam 27 maddeden meydana gelmektedir ve maddelerin dağılımı şöyledir:

Genel Alt Ölçeği: 14 madde

Tutum Alt Ölçeği: 7 madde

Davranış Alt Ölçeği: 6 madde

Faktör yükleri ve varyans açıklama oranları, üç faktörlü yapının veli ödev algısının açıklamakta yeterli olduğunu göstermiştir. KMO değerlerinin yüksekliği (0.83 - 0.95 aralığında), verilerin faktör çökarma işlemi için mükemmel bir uyum sergilediğini teyit etmektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Özgün Geliştirme)

Format: 5'li Likert ölçeği

Derecelendirme: 1=Tamamen Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılmıyorum (Ters kodlama gerektiren maddeler bulunabilir.)

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Fen ve Teknoloji dersi alan öğrencilerin velileri

Yaş Grubu: İlköğretim/Ortaokul düzeyindeki öğrencilerin velileri

Örneklem Detayları: Ölçek geliştirme çalışması, Türkiye'deki Fen ve Teknoloji dersi öğrencilerinin velileri üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Yapısal geçerlik için KMO Testi ve güvenirlik için Spearman Brown korelasyon katsayısı kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Veli Katılımı, Öğrenci Ödevi, Fen Eğitimi, Psikolojik Ölçek, KMO Testi, Spearman Brown.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: deveciisa@gmail.com

Yayın Adresi: Bilgi mevcut değil.

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Şa Deveci ve İbrahim Önder tarafından 2013 yılında yayımlanan bir bilimsel makale kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Şa Deveci ile deveciisa@gmail.com adresi üzerinden iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Makalenin orijinal tam metnine ?u ba?lant? üzerinden eri?ilebilir: tused.org

Ölçeğin orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: fen-ve-teknoloji-derslerinde-verilen-odevlere-yonelik-veli-odev-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Deveci, ?. ve Önder, ?. (2013). Fen ve Teknoloji Derslerinde Verilen Ödevlere Yönelik Ö?retmen, Ö?renci ve Veli Ölçeklerini geli?tirme çal??mas?. *Journal of Turkish Science Education*, 10(3), 159-184.

Fen ve Teknoloji Derslerinde Verilen Ödevlere Yönelik Veli Ödev Ölçeği Maddeleri

3 Alt Ölçek ve 27 madde

??lev Alt Ölçeği (14 m): Verilen ödevler çocu?umun ilgi alan?na yöneliktir.

Tutum Alt Ölçeği (7 m): Verilen ödevlerin zorlu?undan ?ikâyetçiyim.

Davran?? Alt Ölçeği (6 m): Verilen ödevleri yapabilmesi için uygun bir ortam haz?rlar?m.